

237

Jacques van Lankveld

Universiteit Maastricht

Misschien beschikt de seksuologie vanaf nu over een nieuw magisch getal: 237. Dat is volgens een net gepubliceerd - en nu al veel aangehaald - onderzoek namelijk de som van de verschillende redenen voor mensen waarom ze seks met een partner willen hebben.

Eerdere cijfers op dit vlak die in de vakliteratuur en de populaire pers circuleren waren bescheidener. Een bekend drie-factoren model somt de volgende redenen op: reproductie, lust en plezier, en het kwijtraken van opgebouwde seksuele spanning. Met dit kleine aantal hebben seksuologen het jarenlang moeten doen.

Seks is er voor de voortplanting, een essentiële functie in het menselijk bestaan, maar seksuologen lijken dit soms toch een beetje banaal te vinden. Seks voor de voortplanting delegerden we dan ook vaak aan de medisch specialisten die zich met de reproductie bezighouden, de gynaecologen, en dan vooral de fertilitateitsdeskundigen onder hen. Die gêne voor de voortplantingskant van seks herkennen we nog in de moderne term 'seksuele en reproductieve gezondheid'. Moet reproductie apart genoemd worden omdat we anders geneigd zijn om dat aspect van seks maar te vergeten? Overigens lijkt het er op dat in de angelsaksische wereld, vooral in Noord-Amerika, de term 'sexual and reproductive health' in zwang is om ons als wetenschappers en klinici nog met seks bezig te mogen houden. Seks zonder het reproductieve aspect is daar sterk onder vuur komen liggen, en eigenlijk niet

meer salonfähig. Maar in combinatie met reproductie wordt het weer respectabel.

Seks hebben om lust en plezier te beleven wordt door veel seksuologen gezien als een voorname, en misschien eigenlijk wel dé cruciale motivatie. Seks is een van de zogenaamde 'appetitieve' functies. Je wilt seks hebben omdat het iets aangenaams teweegbrengt, zoals je sommige andere activiteiten of situaties juist niet wilt opzoeken, om iets onaangenaams te vermijden. Als het lustaspect wegvalt worden, als het ware, de poten onder de stoel van seks uit gezaagd. Waarom zou je zonder er lust aan te beleven nog seks willen? De veelgehoorde motivatie voor mensen om seksuologische hulp te zoeken is dat ze geen plezier meer beleven aan seks, en er geen zin meer in hebben, maar dat ze dat wel graag weer zouden willen. Ik vermoed dat seksuologen die in de praktijk van de hulpverlening werken het weer opnieuw beleven van lust aan seks als een van de belangrijkste doelen van hun professie zien, en er voor zichzelf ook de grootste voldoening aan beleven als dat doel gehaald wordt.

Seks hebben als manier om iets onaangenaams kwijt te raken kennen we ook als motivatie om hulp bij een seksuoloog te vragen. Het kan daarbij, bijvoorbeeld, gaan om ongewenst vaak masturberen, internetseksverslaving vanwege de leegheid van het dagelijks bestaan, seksdwang tussen partners als onderdeel van een machtsstrijd, of om uitgesproken seksueel delinquent gedrag. Seks hebben op basis van deze motivatie zien we meestal als ongewenst, misschien wel als een oneigenlijke motivatie om seks te hebben. De persoon die daar last van heeft zou zijn of haar onaangename gevoel maar op een andere manier kwijt moeten zien te raken.

Er circuleerden behalve deze drie redenen wel meer overzichten van seksuele motieven. Een recente lijst is die van Hill en Preston (1996). Zij noemen: om je

gewaardeerd te voelen door je partner; om waardering voor je partner uiten, de bekende spanningsreductie, om je partner tegemoet te komen, om je zelfgevoel te versterken, om toe te geven aan de macht van de partner, om lust te beleven (ja, ook die), en – jawel – de voorplanting.

Twee Texaanse onderzoekers, Cindy Meston en David Buss, kegelen met een recente publicatie in *Archives of Sexual Behavior* (Meston & Buss, 2007) het bekende drietal en andere bescheiden lijstjes omver. Volgens hen bestaan er 237 verschillende redenen waarom (jonge) mensen seks met een partner ambiëren.

Eerst vroegen ze aan 444 mensen om een zo groot mogelijk aantal redenen op te sommen waarom zij zelf (of iemand anders) seks met een partner zouden willen hebben. Na onderling vergelijken en schrappen van sterk overeenkomende formuleringen leverde dat het fameuze aantal van 237 op. Vervolgens werd aan ruim 1000 vrouwelijke en 500 mannelijke studenten gevraagd hoe vaak elk van deze motieven hen had bewogen seks (c.q. geslachtsgemeenschap) met een partner te hebben.

De antwoorden van zowel vrouwen als mannen bleken te clusteren in vier hoofdmotieven, namelijk *fysieke motieven*, *seks om bepaalde doelen te bereiken*, *emotionele motieven*, en *seks uit onzekerheid*. Onder de fysieke motieven vielen groepjes motieven zoals *stressreductie* (duikt hier weer op), *lustbeleving*, *fysieke aantrekkelijkheid van de partner*, en *op zoek zijn naar seksuele ervaringen*. De doelen die mensen willen bereiken door seks met een partner te hebben vielen uiteen in *materiële en immateriële hulpbronnen* (een baan, geld etc.), *sociale status*, *wraak nemen op iemand*, en het *bereiken van andere doelen* zoals ‘calorieën verbranden’, of ‘hoofdpijn kwijt-raken’. Emotionele motieven bleken gegroepeerd in *voelen van liefde en toewijding* en het *uitdrukken van gevoelens* (‘welkom thuis’). Onder onzekerheidsmotieven vielen redenen die te maken hebben met *versterken van zelfwaardegevoel*, seks hebben vanwege gevoelens van *plicht of sociale druk*, en seks *om de partner sterker aan zich te binden* (‘mate guarding’).

Het meest genoemde motief om seks met een partner te hebben was bij vrouwen en mannen hetzelfde: omdat ze zich tot de persoon als geheel, niet alleen seksueel, aangetrokken voelden. Er waren meer overeenkomsten tussen de seksen. Acht van de tien meest gerapporteerde motieven waren hetzelfde en dat gold

ook voor 20 van de 25 meest gerapporteerde motieven, ook al verschilde de exacte rangorde. Als het gaat om motieven die het hebben van seks met een partner domineren worden er dus veel overeenkomsten tussen de seksen gevonden. Verschillen zijn er ook, maar dan moet er wat verder gegraven worden. Mannen noemden als persoonlijke motieven vaker fysieke motieven, zoals ‘de ander had een aantrekkelijk lichaam’, en ‘ik wilde graag klaarkomen’. Ook het versterken van de eigen sociale status was bij deze jonge mannelijke studenten vaker het motief, ‘ik wilde mijn reputatie verbeteren’, en ‘ik wilde mijn seksuele vaardigheden verbeteren’. De vrouwelijke studenten gaven vaker als motief op ‘omdat ik me vrouw wilde voelen’, ‘omdat ik mijn liefde voor de persoon wilde tonen’, en ‘ik besepte dat ik verliefd was op de ander’.

Reproductie, lustbeleving en spanningsreductie zijn dus maar enkele van de vele redenen waarom mensen seks hebben. Het komt eigenlijk niet als verrassing dat Meston en Buss dit nu vinden. Al langere tijd is de discussie gaande over de aard van het seksuele verlangen en de seksuele motivatie. Spontaan seksueel verlangen, omdat je nu eenmaal diep vanuit je binnenste verlangt naar opwinding en orgasme en daarbij overloopt van seksuele fantasie, is lang niet de enige reden om seks te hebben, c.q. om in te gaan op het initiatief tot seks van een partner. Volgens Basson (2000) zouden die andere redenen om seks te hebben vooral mee gaan spelen in langerdurende relaties, nadat het oorspronkelijke vuur van de verliefdheid gedoofd is. De studenten in het onderzoek van Meston en Buss, gemiddeld 19 jaar oud, vertellen ons dat dergelijke motieven ook vroeg in de seksuele carrière al aanwezig zijn.

Redenen te over dus om seksueel actief te zijn. En dan te bedenken dat in dit onderzoek alleen naar bewuste motieven gevraagd kon worden. Motieven waarvan we ons niet bewust zijn, of zelfs niet bewust kunnen zijn, omdat ze niet spelen op het niveau van motieven die we in woorden kunnen uitdrukken, zijn hier nog buiten beschouwing gelaten.

Literatuur

- Basson, R. (2000). The female sexual response: A different model. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 26, 51-65.
- Hill, C.A., & Preston, L.K. (1996). Individual differences in the experience of sexual motivation: Theory and measurement of dispositional sexual motives. *Journal of Sex Research*, 33, 27-45.
- Meston, C.M., & Buss, D.M. (2007). Why humans have sex. *Archives of Sexual Behavior*, 36, 477-507.